

Vinkkejä kouluille ympäristökasvatukseen

Jätehierarkia on malli arjen valintoihin ja jätehuollon toimintaan

Jätteet ovat lähes väistämätön osa jokapäiväistä elämäämme, eikä niihin välttämättä tule kiinnittää erityisemmin huomiota. Mutta miksi teemme harkittuja ostopäätöksiä, lajittelemme ja kierrätämme jätteitä ja miksi kodin jätteen poltettavat jätteet kuljetetaan jätevoimalaan? Miksi ja miten näitä asioita kannattaa opettaa ja opiskella? Sen lisäksi, että osaamme lajitella jättemme, on ympäristökasvatuksessa hyvä huomioida muutkin jätelain mukaisen jätehierarkian teemat. Jätteen syntymistä ja käsittelyä koskeva eurooppalainen jätehierarkia sisältää viisi eri tasoa, joiden mukaisesti toimittaessa ympäristöä pyritään kuormittamaan kulutuksella mahdollisimman vähän. Malli opastaa niin yksittäistä kuluttajaa kuin jätehuollon toimijoitakin. Hierarkian huipulla on ympäristön kannalta paras toimintatapa – pohjalla taas viimeinen vaihtoehto jätteenkäsittelylle.

FIKSUINTA ON siis tuottaa mahdollisimman vähän jätettä, eli pyrkiä minimoimaan roskeen heitettävän tavaran määrä harkituin ostopäätöksin ja suosimalla kestäviä, korjauskelpoisia tuotteita. Mikäli turhaa tavaraa kuitenkin kertyy, on toiseksi paras vaihtoehto valmistella se uudelleenkäyttöön – toisin sanoen esimerkiksi korjata rikkoutunut vaate, antaa tavara eteenpäin tai käyttää tuote

Taasko roskis on täynnä?
Kuka palauttaisi pulloja ja veisi
kierrätettävät jätteet ekopisteelle?
Mitä tehdä rispaantuneelle
tyynympäälliselle?

jossain muussa tarkoituksessa, kuin mihin se on alun perin hankittu. Jos tavaraa ei voida kierrättää sellaisenaan seuraavalle käyttäjälle, on vaihtoehtona kierrättää sen materiaalit uusia tuotteita varten. Hyödyntäminen energiana tarkoittaa kaukolämmön ja sähkön, tuottamista jätteestä, kuten kotitalouden jätteen polttamista jätevoimalassa. Loppusijoitukseen päätyvä tuote ei voida enää käyttää uudelleen, kierrättää tai hyödyntää materiaalina. Suurin osa jätteistä pystytään kuitenkin nykyään kierrättämään tai hyödyntämään, joten loppusijoitukseen päätyy todella pieni osuus kaikista jätteistä.

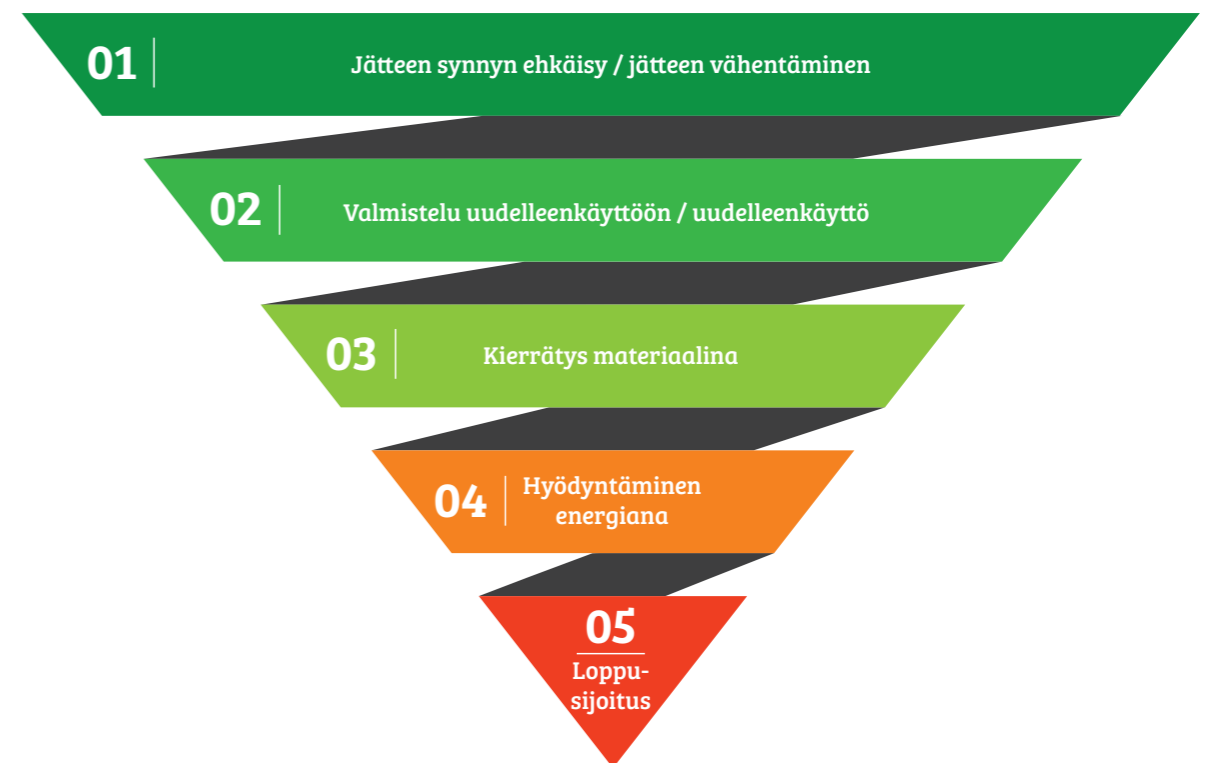
Tervetuloa tutustumaan kierrätyksen ja jätehuollon maailmaan!

Tämä opas on laadittu ensisijaisesti alakoulun ympäristökasvatusta ja jäteneuvontaa ajatellen, mutta ideoita voi vapaasti hyödyntää muissakin yhteyksissä.

Kestävä kehitys ja ympäristöasiat ovat oleellinen osa arkeamme ja näkyvät kouluissa niin kansallisessa kuin paikallisissakin opetussuunnitelmissa. Jäteneuvonnassa on suositeltavaa huomioida kuinka omalla alueella jätehuolto toimii, sillä eri puolilla Suomea esimerkiksi jätehuoltomääräykset ja lajitteluohjeet poikkeavat toisistaan.

Oppimateriaalien sisältö saattaa myös vanhentua muutamassa vuodessa, kun uusia menetelmiä jätteen kierrättämiseen ja hyödyntämiseen kehitetään. Näin ollen varmin tapa tarjota oppilaille ajankohtaista, omalla paikakunnalla paikkansa pitävää tietoa jätteistä, on tutustua paikallisen jätehuollon toimintaan. Tätä varten Lakeuden Etappi tarjoaa sekä materiaaleja että maksutonta jäteneuvontaa.

Oppaassa kerrotaan taustatietoa vastuulliseen kuluttamiseen ja jätteistä huolehtimiseen sekä annetaan vinkkejä omaan opetukseen ja ympäristökasvatukseen.

Jätteen vähentäminen – kestävä kuluttaminen

Paras jäte on syntymätön jäte – jokaisen hankkimamme tuotteen elinkaari päättyy lopulta jätteeksi jossain muodossa. Vaikka jätteet käsiteltäisiin kuinka tehokkaasti, on niillä silti aina vaikutuksensa ympäristöön, kuten ilmaan ja vesistöön. Kestävä kehitys on meidän kaikkien yhteinen etu ja opetussuunnitelmienkin mukaan siihen tulee koulussa tutustua. Turhien tavaroiden välttäminen on kestävän kehityksen ajattelun mukaista, ja siihen on helppo tarttua jo arkipäivän valinnoissa! Samalla kun säästetään ympäristöä tekemällä järkeviä kulutusvalintoja, säästetään myös rahaa.

Ympäristöystävällinen tuote

- on tuotettu sosiaalisesti kestävässä olosuhteissa, käyttäen turvallisia välineitä ja materiaaleja – voit tutustua erilaisiin ympäristömerkkeihin!
- lyhyet kuljetusmatkat ja vähäinen pakkaamis- tarve säästävät ympäristöä
- kestää käyttöä ja voidaan korjata
- käytön jälkeen voidaan kierrättää materiaalina uusien tuotteiden raaka-aineeksi

Pohdittavaksi

1. Minkä tavaran ostit viimeksi?
2. Montako turhaa tavaraa eli turhaketta omistat? Mikä on turhin tietämäsi tavara?
3. Mistä kotona tulee eniten jätettä? Miten jätteitä voisi vähentää ja miksi se kannattaisi?

Tehtäviä

1. Tuotteen elinkaari – valitse tuote ja ryhdy selvittämään: Missä tuote on tehty? Mistä materiaaleista? Miten se on kulkeutunut sinne missä se nyt on? Mitä sille tapahtuu käytön jälkeen? Tuotteiden elinkaarista voi tehdä julisteita tai tietokoneella näytettävän esityksen vaikka pari- tai ryhmätyönä. Tehtävän voi toteuttaa alaluokilla yksinkertaisemmilla esineillä ja ylempillä luokilla voidaan miettiä myös tuotteiden valmistusoloihin liittyviä eettisiä kysymyksiä, kuten lapsityövoiman käyttöä tai ympäristölle koituvia haittoja.

Vinkkejä

1. Tavarahan voi ostaa käytettynä tai lainata tutulta.
2. **Järjestäkää vaihtotori!** Jokainen voi tuoda jotain itselle tarpeettomaksi jäänyttä, ja jokainen saa tuomansa tavaran vastineeksi ottaa jonkun toisen tuoman tavaran itselleen. Tutkailkaa myös tavaran määrää – toisille tarpeettomiksi käyneet tavarat olisivat voineet päättyä jätteeksi.

Käytä uudelleen ja kierrätä!

Jätteen määrän vähentäminen säästää ympäristöä sekä jätekuormituksen että jätteenkäsittelyn osalta. Myös tuotteiden valmistaminen, pakkaaminen ja kuljettaminen aiheuttavat aina ympäristövaikutuksia ja päästöjä, joita voidaan vähentää kiinnittämällä huomiota kestäväan kuluttamiseen. Uusia tavaroita ei tarvitse tehdä niin paljon, kun vanhoja käytetään uudelleen ja kierrätetään: tavaralle voi keksiä uuden käyttötarkoituksen tai sen voi antaa jollekulle, joka sitä vielä tarvitsee. Myös tuunaaminen on hyvä keino vähentää jätettä ja tehdä tavaroista persoonallisia sekä ainutlaatuisia: esimerkiksi kulahtaneellekin vaatteelle voi saada lisää käyttövuosia uudistamalla sen tyylikkäästi ja kestävästi!

Kierrätyksessä tuotteen materiaalit käytetään uuden tuotteen valmistukseen. Esimerkiksi sanomalehti ja metallitölkki saavat uuden elämän eri tuotteena, kun ne vievät ekopisteelle ja materiaalit kierrätetään!

Pohdittavaksi

1. Keksi uusi käyttötarkoitus vanhalle tavaralle: tyhjä lasipurkki, pieneksi jäänyt paita, rikkoutunut matkalaukku... Keksi lisää tavaroita, joita voisi käyttää uudelleen tai tuunata!
2. Minkä rikkoutuneen tavaran olet korjannut?
3. Mitä jätteitä olet vienyt ekopisteelle? Missä on lähin ekopiste?

Tehtäviä

1. Selvitä, mitä tapahtuu metallitölkille, pahvilaatikolle tai auton renkaalle kierrätyksessä? Tehtävän voi suorittaa Internetissä nopeana tiedonhakehtävänä tai yhteistoiminnallisena tutkimuksena; pari- tai ryhmätyönä voidaan tehdä laajempikin selvitys ja esitys aiheesta.
2. Useat yritykset tekevät design- ja käyttötavaroita kierrätysmateriaaleista. Mikä on nokkelin, kaunein tai hyödyllisin kierrätystuote, jonka löydät Internetistä?
3. Suunnittele ja toteuta itse uusi taide- tai käyttöesine vanhoista tavaroista!

Vinkkejä

1. Järjestäkää ideointikilpailu koulussa tulevista jätteistä: miten voisi vielä käyttää tyhjiä, pestyjä jogurttipurkkeja, keräyspaperia tai kangastilkkuja?
2. Koulun lähellä voi olla ekopiste, johon pääsee helposti tutustumaan. Etapin kotisivuilta voit tarkistaa ekopisteiden sijainnin! Samalla voi selvittää mitä jätteitä ekopisteellä vastaanotetaan, ja jokainen voi halutessaan tuoda näitä jätteitä kotoa mukanaan ekopisteelle vietäväksi.
3. Kierrätystaideteoksista voi järjestää myös näyttelyn, jonka toteuttamisessa pääsee harjoittelemaan monia muitakin taitoja itse teosten suunnittelun ja toteuttamisen lisäksi: näyttelyn voi toteuttaa esimerkiksi koululuokkaan tai muuhun sopivaan tilaan, teoksista voi laatia kävijöille lisätietoja antavat teosluettelot ja näyttelylle voi järjestää avajaiset. Vieraksi voi tilasta ja ajasta riippuen kutsua esimerkiksi koulun muita luokkia, ryhmän läheisestä päiväkodista tai oppilaiden vanhempia.

Kangastilkkuista
voi ommella vaikkapa
kestokasseja.

Mihin mikäkin jäte kuuluu?

Jätettä syntyy, vaikka sen määrää pyrimmekin hillitsemään. Jätteiden kierrätys auttaa vähentämään kulutuksen aiheuttamia ympäristöhaittoja, kun samoja materiaaleja pystytään käyttämään uusien tuotteiden raaka-aineena. Jätteiden oikea lajittelu on tärkeässä roolissa kierrätyksen onnistumisessa, siispä asiaan tutustuminen on aina hyödyksi. Helpointa on päästä alkuun tutuista tuotteista, joita kotona voidaan käyttää ja viedä kierrätykseen.

Arjen tutuimmat roskat ovat kodin omaan jäteastiaan päätyvää poltettavaa jätettä, joka hyödynnetään energiana jätevoimalassa. Kierrätettävistä tuotteista kotoa tuttuja ovat varmasti metalli- ja lasipakkaukset sekä keräyspaperi kuten mainos- ja sanomalehdet. Monen kotona voidaan kerätä kierrätykseen myös kartonki- ja muo-

vipakkauksia sekä biojätettä. Vaarallisen jätteen lajittelun tunteminen on erityisen tärkeää jokaiselle, sillä ilman asianmukaista käsittelyä nämä jätteet voivat aiheuttaa vaaraa ihmisille ja ympäristölle. Mihin kuuluvat esimerkiksi paristot tai aerosolipakkaukset, kuten hiuslakkapullo? Pieleen mennyt lajittelu vaikeuttaa jätteiden käsittelyä ja ekopisteen roskaaminen aiheuttaa lisäkuluja kaikille jätteen tuottajille. Kaikkia jätteitä ei voida kierrättää tai hyödyntää energiana, joten pieni osa jätteistä päätyy loppusijoitukseen.

Oikean lajittelun opettamiseen kannattaa aina käyttää paikallisen jätehuollon toimijan kuten Lakeuden Etapin ohjeita ja materiaaleja, sillä lajittelussa on eroavaisuuksia eri paikkakunnilla johtuen jätteen erilaisista käsittelytavoista.

Miten jätteet lajitellaan oikein?

Kotona:

- Poltettava jäte
- Biojäte tai komposti

Ekopisteelle:

- Kartonki- ja pahvipakkaukset
- Metallipakkaukset
- Lasipakkaukset
- Muovipakkaukset
- Keräyspaperi

Jäteasemalle:

- Vaaralliset jätteet
- Kierrätettävät jätteet
- Kodinkoneet ja -laitteet

Pohdittavaksi

1. Mitä hyötyä kierrätyksestä ja lajittelusta on?
2. Mitä tapahtuu niille jätteille, joita ei voida kierrättää? Selvitä, mitä ne ovat!
3. Miksi jotkut eivät lajittele jätteitään? Mitä haittaa on siitä, jos vie ekopisteelle sinne kuulumattomia jätteitä?

Vinkkejä

1. Lajitteluun voi tutustua käymällä ekopisteellä, mutta myös sopimalla vierailun Etapin jäteasemalle tai jätehuoltokeskukseen, jossa nähdään useampia jätteitä. Katso tutustumiskäynneistä lisää oppaan lopusta!
2. Etapin verkkosivuilta löytyy lajitteluohjeiden lisäksi aiheeseen liittyviä tehtäviä eri luokkasteille sekä esimerkiksi videoita jätehuollon toiminnasta.

Tehtäviä

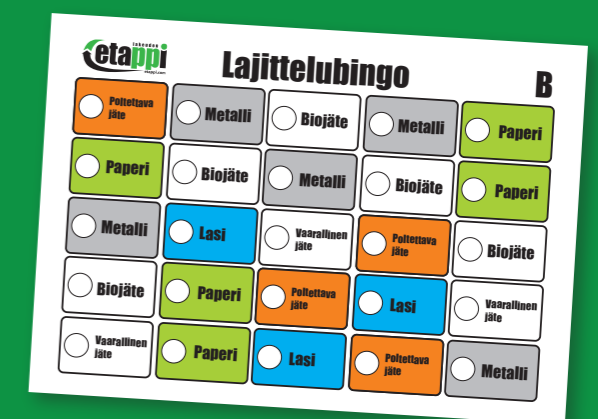
1. **Lajitelkaa luokassa:** puhtaat esimerkkijätteet kelpaavat lajittelun harjoitteluun useampaankin kertaan, tai ne voidaan yhdessä toimittaa oikeisiin paikkoihin: ekopisteelle tai koulun oman jätekatoksen astioihin.
2. **Tutki:** mitä kotona lajitellaan? Missä on lähin ekopiste, mitä sinne viedään?
3. **Tutki:** mitä ovat vaaralliset jätteet? Miten ne ovat vaarallisia? Tehtävästä voi tehdä tutkimuksen, jossa jokainen oppilas / pari / ryhmä selvittää tietyn jätteen / jätteiden ominaisuuksia ja ympäristölle aiheuttamia haittoja. (Huom. Etapin kotisivuilta löytyy jäteneuvonta-osiosta lajitteluohjeet, joissa kerrotaan vaarallisesta jätteestä.)
4. **Testatkaa,** kuinka monta jätettä keksitte mihinkin jätelajiin. Voi toteuttaa myös kilpailuna: kuka keksii eniten puujätteeseen tai lasinkeräykseen kuuluvia jätteitä? Vastaukset tarkistetaan yhdessä.

Lajittelubingo

Etapin verkkosivuilta löytyvillä Lajittelubingolomakkeilla lajittelun opettelusta voidaan tehdä hauska peli! Bingoa pelataan perinteisen bingon tyyliin: ensimmäisenä viisi pelinappulaa riviin saanut voittaa. Pelinappuloina voi käyttää esimerkiksi vanhoja nappeja tai pullonkorkkeja, jolloin bingolomakkeita voi käyttää useampaan kertaan kuin rastittamalla kohdat kynällä.

Bingoon tarvitaan myös esimerkkijätteitä kaikista lomakkeessa olevista jätelajeista. Kun esiin nostetaan esimerkiksi metallinen säilykepurkki, tulee pelaajan laittaa pelinappulansa oikean jätelajin kohtaan lomakkeelle. Oikeat vastaukset tarkistetaan lopuksi yhdessä ja voittajalle voidaan antaa jokin pieni palkinto. Huom. lomakkeita on neljä erilaista, jotta kaikille pelaajille ei tule samanlaista.

Pelataessa voidaan miettiä, miten jokaista jätettä voisi käyttää vielä uudelleen.

Etapin nettisivuilta löytyy neljä erilaista bingopelipohjaa. Pelinappuloina voi käyttää esimerkiksi vanhoja nappeja.

Ympäristökasvatusta eri oppiaineissa

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa ympäristöstä ja luonnosta huolehtiminen kuuluu perusopetuksen arvopohjaan. Ympäristö- ja luonnontiedon, maantiedon, kemian ja fysiikan oppikirjoissa todennäköisesti törmätään ympäristökasvatuksen teemoihin. Ympäristökasvatuksen aiheita voidaan kuitenkin käsitellä eri tavoin melkein missä oppiaineissa vaan – säästävyyden ja toisten huomioon ottaminen ovat arkipäivän esimerkkejä siitä, kuinka jo pienillä valinnoilla voimme osaltamme vaikuttaa ympäristöömme ja ympärillämme tapahtuvaan. Esimerkiksi Etapin sivuilta tilattava Kierrätyskylä-peli on hauska tapa oppia kestävästä kuluttamisesta, lajittelusta ja kierrätyksestä millä tahansa oppitunnilla. Miten teidän luo kassanne tai koulussanne integroidaan ympäristökasvatusta opetukseen?

Teemavuotta voi viettää esimerkiksi ruokahävikin pienentämisestä.

Teemavuosi tai -päivä

Koulussa tai luokassa voidaan viettää ympäristökasvatuksen teemavuotta, jonka aikana voidaan esimerkiksi kiinnittää huomiota koko koulun ympäristöä säästäviin tai siitä huolehtiviin ratkaisuihin, kuten energiankulutukseen, jätteiden käsittelyyn ja ympäristön siistinä pitämiseen. Lukuvuodelle voidaan asettaa tavoitteita, joiden edistymistä seurataan: vähennetään syntyvän jätteen määrää, laskea matematiikan tunneilla jätteen vähentämisellä säästettäviä varoja ja mahdollisesti käyttää ne motivoivasti.

Teemavuotena voidaan myös tehdä yhteisprojekti kouluympäristön viihtyvyyden kehittämiseksi tai lajittelun li-

säämiseksi. Omasta lähiympäristöstä huolehtiminen on helppo aloittaa arjen pienillä valinnoilla, jonka lisäksi aiheen konkreettisuus sitouttaa paremmin toimimaan ympäristön puolesta kuin tieto kaukana maailmalla uhkaavista luonnonkatastrofeista.

Teemapäiväksi voi koululla ottaa käyttöön Etapin ympäristökasvatusmateriaalit nettisivuilta tai kysyä Etapin ympäristökouluttajaa vierailemaan koululla. Ympäristökouluttajalta voi myös kysyä tutustumisvierailua johonkin Etapin toimipisteistä. Teemapäivän voi järjestää myös koulun yhteiseksi siivous- tai kierrätyspäiväksi. Miten lajitellaan ja kierrätetään koulun ympäristöstä siivotut roskat?

Käsityö

Tekstiili- ja teknisessä työssä voidaan luovasti yhdistellä eri materiaaleja ja vähentää materiaalihukkaa käyttämällä pienetkin tilkut, langat ja laudanpätkät hyödyksi. Tärkeää on oppia korjaamaan kerran tehtyä ja näin pidentämään tuotteiden elinkaarta. Vanhasta voidaan myös kätevästi luoda uutta: oppilaat voivat itse suunnitella jättemateriaalien uudelleen käyttämiseksi projekteja, joita voidaan lähestyä joko materiaalien kautta (mitä ideoita saat kun, näet nämä materiaalit? Miten niitä voisi yhdistellä? Mitä hyödyllistä voisit niistä tehdä?) tai ideoimalla jokin tuote pääpiirteittäin ja lähteä etsimään siihen sopivia kierrätysmateriaaleja.

Kuvataide

Kuvataiteessa ympäristöä voidaan tutkiskella taiteen keinoin: maalaa tai piirrä lempipaikkasi tai näkymä ”minun kotipiirini viidenkymmenen vuoden kuluttua”. Kierrätysmateriaalien käyttäminen kuvataiteessa voidaan helposti aloittaa vaikka keräyspaperin hyödyntämisellä revittyinä tai leikattuna silppuna tai palasina esimerkiksi kortteihin, julisteisiin tai kollaasitöihin. Samalla voidaan pohtia paperin elinkaarta: mistä paperi on saanut alkunsa? Mihin paperi päättyy keräyspaperiastiasta? Kierrätysmateriaaleja käyttäessä vain luovuus on rajana, ja tehtävät voivat saada myös ongelmanratkaisullisia piirteitä, kun jokaista materiaalia ei voidakaan vain ottaa uutena kaapista.

Historia

Historiassa tutustutaan siihen, millaista ennen on ollut ja pyritään ymmärtämään, miten menneisyys on muoventanut elämämme nykypäivän muotoon. Omasta ympäristöstä voidaan tehdä tutkimuksia ja pohdintoja: millaista tässä kaupungissa/ kylässä oli 50 tai 100 vuotta sitten? Mitkä rakennuksista ovat olleet jo silloin olemassa? Miten niistä on huolehdittu? Yksittäiset esineet kertovat myös tarinoita ajastaan, ja tässä yhteydessä voidaankin pohtia miten tavaroiden määrä on muuttunut esimerkiksi isovanhempien lapsuudesta ja miten se vaikuttaa ympäris-

töömme ja syntyvän jätteen määrään. Miten isovanhempien lapsuudessa jätteet hävitettiin? Mitä kotitalousjätteet olivat 50 vuotta sitten ja eroavatko ne nykyisistä? Tutkimuksiin mielenkiintoa lisää, mikäli on mahdollista haastatella omia vanhempia tai isovanhempia aiheista!

Äidinkieli

Äidinkieltä opiskeltaessa on mahdollista integroida ympäristökasvatuksen aiheita niin kirjoitelmiin, runoihin kuin draamaankin. Aiheet voivat koskea esimerkiksi ympäristöstä huolehtimista, esineiden elämäntarinaa tai historiaa, tärkeitä paikkoja lähiympäristössä, kierrättämistä kotona, jätteen vähentämistä tai tulevaisuuden ratkaisuja ekologiseen elämään.

Matematiikka

Matematiikan tunneilla voidaan laskea jätteisiin liittyviä lukuja: selvitä, kuinka usein teillä käy jätteauto. Kuinka monta kertaa se tekee vuodessa? Mikä on kotisi jätteastian tilavuus? Montako roskapussia arviolta mahtuu 240 litran jätteastiaan? Samalla voidaan pohtia, mitkä asiat vaikuttavat jätteiden määrään kodeissa (perheen koko, perheenjäsenten ikä, kierrätys...) ja minkä verran jätteistä tulee kustannuksia.

Musiikki

Musiikin tunnilla ympäristöaiheisten laulujen lisäksi voidaan toteuttaa mielikuvituksellisia soittimia erilaisista kierrätysmateriaaleista tai koota bändi, jossa soittimien virkoja toteuttavat yllätykselliset esineet! Kierrätyssoitinbändi antaa tilaa myös eriyttämiselle, kun jokainen voi tuottaa ääntä omalle taitotasolleen sopivalla keinolla. Itse kehitellyn soittimin voidaan harjoitella samaan tapaan esimerkiksi erilaisia rytmejä kuin lyömäsoittimin, mutta soittimien leikkimielisyys ja kekseliäisyys voivat toimia rohkaisevana tekijänä aremmalle soittajalle sekä haastaa musiikin monitaiturit aivan uusiin soittokokemuksiin.

Liikunta

Metsäretki voi olla elämys niin liikunnan kuin ympäristönkin kannalta! Lähimetsässä voidaan tarkkailla sekä kasveja että eläimiä ja oppia arvostamaan luontoa. Metsäretkeen voi yhdistää liikunnan riemua vaihtelevissa maastoissa sekä ympäristö- ja luonnontiedon opiskelua. Metsäolympialaisiin voidaan yhdessä ideoida lajeja: miten luonnistuu kävynheitto tai mikä joukkue pystyy toisiaan

Tutustumiskäynnit ja jäteneuvonta kouluilla

Etappi tarjoaa jäteneuvontaa monin tavoin. Kouluille on tuotettu erilaisia neuvontamateriaaleja, jotka löytyvät Etapin nettisivuilta. Myös vierailut Lakeuden Etapin jätneasemille, RE-pisteelle tai jätehuoltokeskukseen ovat mahdollisia erikseen sovittaessa. Voit ottaa yhteyttä Etapin ympäristökouluttajaan. Tutustumiskäynnit suunnitellaan kohderyhmälle sopiviksi sekä sisällöltään että kestoltaan.

Mikäli jätneasioihin tutustutaan mieluummin omalla koululla, voitte tiedustella jäteneuvojan vierailua luoksenne. Voitte ottaa yhteyttä joko Etapin ympäristökouluttajaan tai oman alueenne jäteneuvontaverkoston edustajaan. Jäteneuvojan vierailu luokassa on yleensä perustietopaketti

käsistä kiinni pitäen koskemaan samalla useampiin kiviin tai puihin? Retken jälkeen opitun ja koetun käsittelyä on mahdollista jatkaa esimerkiksi äidinkielen kirjoituksissa. Luontoon tutustuminen on tärkeä osa ympäristövastuullisuuteen kasvattamista – mikäli ympäristöään osaa arvostaa, haluaa myös todennäköisemmin toimia sen puolesta esimerkiksi välttämällä roskaamista ja lajittelemalla jätteet oikein.

Liikuntatunteihin voidaan myös liittää erilaisia aiheita käsitteleviä leikkejä. Yksi esimerkki on lajitteluleikki, jossa oppilaat lajittelevat jätteet oikeisiin astioihin mahdollisimman nopeasti joko kilpailuna tai yhteistyössä. Astiat ja jätteet voidaan sijoittaa toisistaan sitä kauemmaksi, mitä liikunnallisempi tehtävästä halutaan. Pystyisikö samalla idealla toteuttaa esimerkiksi suunnistustehtävän sijoittamalla jätteasiat kartoilla merkittyihin kohtiin?

Ympäristöoppi

Ympäristöopin oppikirjoissa todennäköisesti törmätään ympäristökasvatuksen teemoihin. Näillä tunneilla voidaan laajasti tutkia luontoa ja rakentaa positiivista luontosuhdetta, joka auttaa ympäristöystävällisten elämäntapojen omaksumisessa. Ympäristöopin tunneilla voidaan tutkia esimerkiksi kotona ja kouluissa tapahtuvaa lajittelua ja miten se liittyy laajempaan kierrätysprosessiin, kiertotalouteen ja luonnonvarojen hyödyntämiseen. Etapin ympäristökasvatusaineistosta löytyy paljon oppimateriaaleja alakoululuokkien käyttöön. Kokeilkaa perinteisten tehtävämönisteen ja Etappi-aapisen lisäksi alakoulujen jäteneuvontatuntia ja muita videoita sekä Kierrätyskylä-peliä!

Etappin jäteneuvontaverkoston jäseniä voi pyytää vierailuille luokkiin.

ti jäteneuvontasta, sisältäen esittelyn ja yhteistoiminnallisen osuuden. Jäteneuvontatunti toteutetaan aina ikäryhmälle sopivin menetelmin ja materiaalein. Jäteneuvontaa Etapin toimialueella toteuttavat koulutetut jäteneuvontaverkoston edustajat.

Jättesanastoa

Hyödyntäminen

Hyödyntäminen tarkoittaa jättemateriaalien käyttämistä hyödyksi esimerkiksi tuotantolaitoksessa korvaten toimintaan muuten tarvittavia materiaaleja: esimerkkinä kotitalouksien kierrätyskelvoton mutta poltettavaksi sopiva jäte hyödynnetään jätevoimalassa sähköksi ja lämmöksi.

Jätelaji

Jätteet lajitellaan niiden materiaalien perusteella erilaisiin jätelajeihin kierrätyksen, hyödyntämisen ja turvallisen käsittelyn vuoksi. Jätelajeja ovat esimerkiksi poltettava jäte, biojäte, keräyskartonki, puujäte jne.

Jätteen vähentäminen

Jätteen vähentämisellä tarkoitetaan syntyvän jättemäärän vähentämistä, ei esimerkiksi roskien siistimistä ympäristöstä ja viemistä jätneasemaan. Jätteen vähentämiseen on monia keinoja, kuten järkävä kuluttaminen, vähän pakattujen tuotteiden suosiminen ja ruokahävikin (ylijäävän ruokamäärän) minimointi.

Kierrätys

Kierrätyksellä tarkoitetaan tuotteiden käyttämistä uudelleen joko sellaisenaan (tuotteena kierrätys) tai materiaalina uuteen tuotteeseen (materiaalina kierrätys).

Loppusijoitus

Loppusijoitus tarkoittaa jätteen sijoittamista kaatopaikalle.

Poltettava jäte, kotitalousjäte

Poltettava jäte on kotitaloudessa syntyvää kierrätyskelvotonta jätettä, josta on lajiteltu erilleen kierrätettävät ja vaaralliset jätteet.

Turhake

Turhake on leikkisä nimitys hyödykkeen vastakohdalle: tuote, jonka ei katsota olevan erityisen hyödyllinen.

Vaarallinen jäte

Vaarallinen jäte (entinen ongelmajäte) tarkoittaa käytöstä poistettuja esineitä tai aineita, jotka voivat aiheuttaa ympäristölle tai terveydelle haittaa tai vaaraa. Tavallisia esimerkkejä ovat mm. jäteöljy, maalit, liimat, paristot ja akut, lääkkeet ja aerosolipakkaukset.

Lajittelu

Jätteet lajitellaan kierrätystä ja hyödyntämistä varten materiaalien mukaan.

Ympäristösi hyväksi.

Lisää materiaaleja sekä lajitteluohjeet:

www.etappi.com